

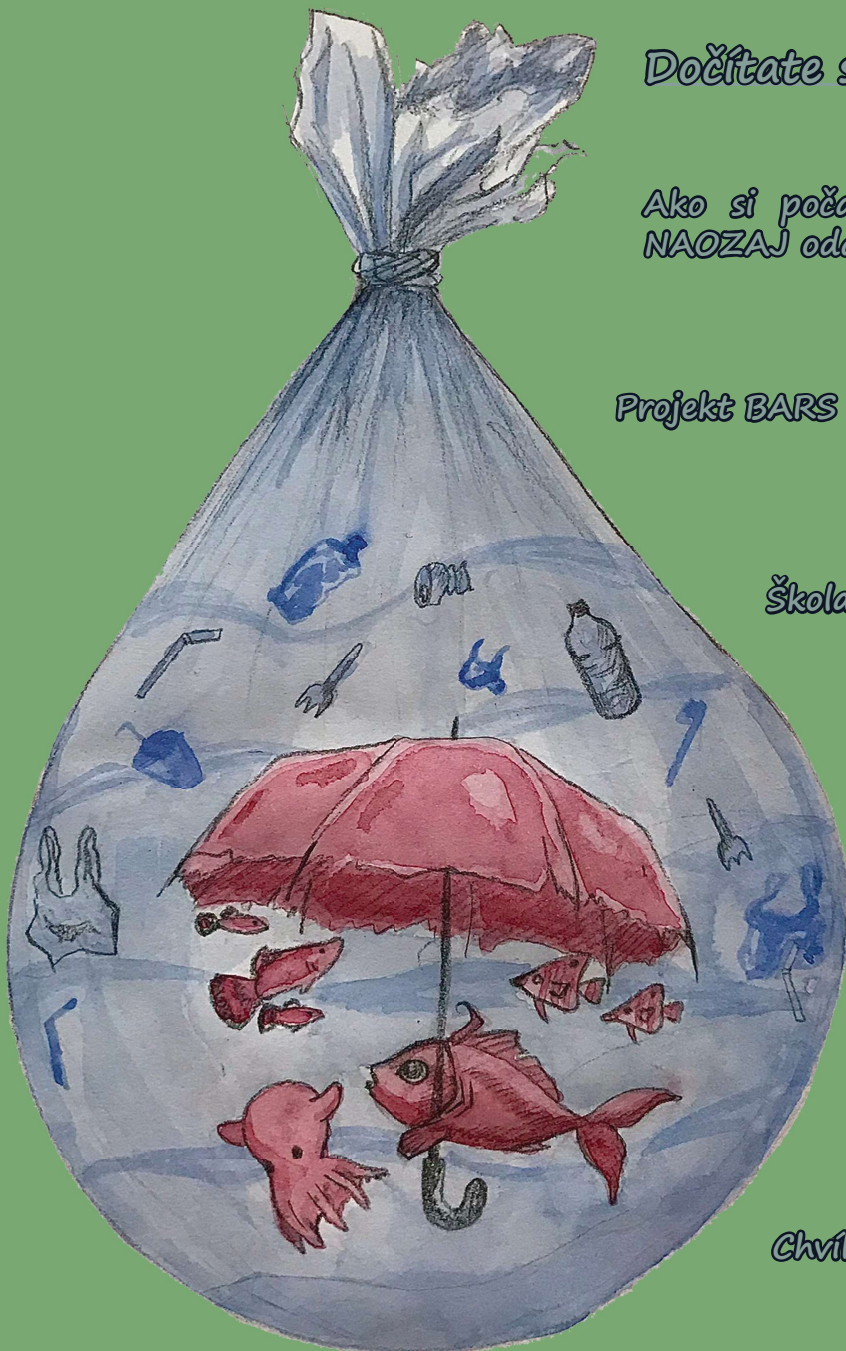
1.vydanie XVIII.

jún 2022

Gymploviny

Redakcia školského časopisu Gymploviny
Gymnázium J.B.Magina

Dočítate sa:

Ako si počas dovoenky
NAOZAJ oddýchnuť

Projekt BARS

Škola in OUT

Domestikácia zvierat
v minulosti

Predstavujeme ...

Chvilka s literatúrou

Šéfredaktor: Paulína Tonkovičová

Redakčná rada: Aneta Vozárová, Michaela Horňáčková

Pedagogický dozor: Mgr. Iveta Reháková, Ing. Anastázia Kršňáková

Jazyková korektúra: Mgr. Iveta Reháková

Grafické spracovanie: Anastázia Kršňáková

Prispeli: Mgr. Zuzana Koišová, Mgr. Andrea Michalková, Lea Pálešová

Úvodník

Drahí čitatelia,

pomaly sa blíži koniec školského roka, na ktorý sme všetci tak nedočkavo čakali. Tento školský rok po pandémie sa rozbehol neskutočne rýchlo a ani sme sa nenazdali a prichádza jeho koniec. Mnohým z nás možno robilo problém adaptovať sa do prostredia školy po takej dlhej pauze, ale myslím si, že sme to všetci výborne zvládli. Iste mi dáte za pravdu, keď poviem, že nám škola veľmi chýbala, ale tie krásne slnečné a teplé dni plné oddychu nám zaručene chýbali a nedočkavo na ne čakáme.

Aj v tomto čísle sa dozviete, ako si naozaj oddýchnuť, načerpať stratené sily, ako správne zregenerovať telo i myseľ počas prázdnin. Zistíme, aké typy odpočinku nám najviac pomôžu dobiť baterky.

My, mladí ľudia, sa chceme rozvíjať a spoznávať svet. Vďaka projektu BARS zistíme, ako to všetko funguje vo výskumnom tíme a na vlastnej koži zažijeme prácu v prírode so zvieratami. Škola in OUT nám umožní tráviť zaujímavé hodiny plné bádania.

Možno sme nikdy nepremýšľali nad tým, akým spôsobom sa naši domáci miláčikovia dostali práve

k nám - do domácností. Nahliadnime preto spolu do minulosti zdomácnenia zvierat.

Ponúkame vám možnosť spoznať nášho pána učiteľa Kerna cez interview, kde sme mu položili veľmi zaujímavé otázky.

Dúfame, že toto číslo Gymplovín sa vám bude páčiť rovnako ako nám a dovoľte mi zaželať vám, v mene celej redakčnej rady krásne leto, plné nových zážitkov! Zostaňte zdraví a poriadne si oddýchnite, aby sme sa v plnej sile mohli stretnúť po prázdninách v priestoroch našej školy.

Paulína Tonkovičová, šéfredaktorka

Ako si počas prázdnin a dovolenky NAOZAJ oddýchnuť

Letné prázdniny sú už predo dvermi, pre žiakov aj učiteľov nastáva čas oddychu, relaxu a možnosť načerpať stratené sily na nový školský rok. V myslí si už plánujeme, ako si kvalitne oddýchneme, čo budeme, prípadne určite nebudeme robiť. Začiatkom augusta sa ale mnohým z nás stane, že sa vôbec necítíme oddýchnuť, že sme stále unavení, a to aj napriek dlhému pracovnému/študijnému voľnu.

Ako sa dá načerpať energia? Ako sa dá účinne oddychovať? Ako sa na konci leta necítiť unavene a znudene?

Leto je časom, kedy pred nami stoja viaceré možnosti voľných dní. Často sa však stane, že svoje voľné dni strávime zbytočnými a nenapĺňajúcimi činnosťami – hodiny scrollujeme sociálne siete, celé dni sledujeme jednu časť seriálu za druhou, sedíme pred videami tik-toku, nudíme sa ničnerobením... Po namáhanom roku psychickej práce takýto druh činnosti neprinesie vytúžený oddych, pretože stále zapaľujeme našu psychiku.

Ako si teda reálne dobiť baterky?

Doktorka Sandra Dalton-Smith analyzovala viaceré typy odpočinku, ktoré potrebuje každý človek.

Dôležitý je fyzický odpočinok, ktorý zahŕňa nečinnosť, relaxáciu, kvalitný spánok a vyváženú stravu, na ktorú sme počas hektického roka nemali čas. Ak sa aj rozhodneme počas leta brigádovať a pracovať, nezabudnime na oddych, ktorý by sme si mali počas leta dopriať.

Práve prázdniny sú časom aj na mentálny odpočinok – pauzu od práce, školy, povinností a časových termínov. Senzorický klud je často prehliadaný, ale práve v dnešnej dobe plnej podnetov, je nevyhnutnou súčasťou kvalitného oddychu bez sociálnych sietí, obrazoviek počítačov, mobilov a tabletov. Športujme, cestujme, trávmes čas v prírode, v záhrade...

Vhodnou aktivitou môže byť kreatívny odpočinok – kedy niečo vytvoríme, úplne stačia omaľovánky, krížovky, úprava svojho osobného priestoru a práce takého typu, ktoré nás napĺňajú a na ktoré sme počas pracovného /študijného roka nemali čas.

Sociálny a emočný oddych je dôležitý pre žiakov, ale aj pre učiteľov. Počas školského roka sme boli vystavení mnohým emočne náročným situáciám, museli sme sa rozhodovať v časovom strese, podávať výkony a produkovať neustálu aktivitu. Pomôže nám čas strávený so svojím ja a najlepšimi priateľmi, čas v ktorom sme v bezpečí a sami sebou. Navštívme svojich kamarátov, rodinu, zorganizujme výlet do miest, kde

sme neboli, cestujme len tak pre potešenie, vymeňme virtuálny svet za ten osobný. Môžeme si oddýchnuť od pracovných/študijných rolí, nemusíme riešiť konflikty a problémy, ktoré sú s nimi spojené.

Práve dlhé prázdniny a dovolenky sú vhodným časom, kedy sa môžeme viac venovať sebe a napríklad prehodnotiť svoj hodnotový rebríček, uvedomiť si svoje reálne potreby, túžby a očakávania v podobe duchovného odpočinku. Máme čas na chvíľku sa zastaviť a byť sami so sebou.

Ako si teda naozaj počas leta oddýchnuť?

- Naplánujme si dni a aktivity tak, aby vyhovovali NAŠIM potrebám.

- Skúsme si stanoviť, ktorý typ odpočinku reálne potrebujeme. Ak sme fyzicky vyčerpaní, odložme dlhú túru a iba si zľahka zaplavajme, pozrime dobrý film alebo si prečítajme odkladanú knižku. Ak potrebujeme mentálny a senzorický oddych, odložme seriál a sociálne siete – boli by sme z nich ešte viac unavení...

- Oddýchnime si od pracovných/študijných povinností aktivitami, ktoré nás napĺňajú a na ktoré sme počas roka nemali čas.

- Nezabíjajme čas iba ničnerobením a skúsme sa rozhodnúť, akej činnosti chceme svoje voľno venovať.

- Robme to, čo nás baví...

Krásne a oddychu plné letné prázdniny vám praje
AKZUZKA

Projekt BARS

V zapojení sa do projektu BARS sme videli mnoho príležitostí, ako spoznať svet, aj seba navzájom. Je to projekt, ktorý dáva mladým ľuďom možnosť skúsiť si, aké je byť vo výskumnom tíme a na vlastnej koži zažiť prácu v prírode so zvieratami. Budú testované nielen naše fyzické, ale i psychické zdatnosti. Vnímali sme to ako unikátnu príležitosť vyskúšať si niečo nové, čo by nás obohatilo nielen o nové vedomosti, ale i praktické skúsenosti priamo z terénu. Práca s odborníkmi je taktiež veľkým lákadlom.

Úlohou je zodpovedať a vypracovať 64 zaujímavých otázok a úloh. Tie pokrývajú širokú škálu rôznych odborov - od biológie, cez filozofiu, dejepis, geografiu až po fyziku. Súťaž obsahuje i desať praktických úloh, počas ktorých budeme charakterizovať pôvod pohoria, kreatívne sa realizovať s kúskom jantáru, ktorý obsahuje hmyz, pripravíme si virtuálnu lekárničku a strávime spolu päť dní sami v prírode. Každý člen tímu si tam nájde niečo svoje.

Odborná porota nakoniec rozhodne o najlepšej práci a tento tím získa hlavnú cenu - dobrodružný mesačný pobyt v indickej prírode, súčasťou ktorého je aj stopovanie, práca s fosíliami, terénna biológia a mnoho ďalšieho. Aj preto sme sa rozhodli zapojiť sa a súťažiť s ostatnými tímami.

Radi by sme „navnadili“ i ďalšie ročníky, aby v budúcnosti, ak im bude taká možnosť poskytnutá, siahli po tejto unikátnej príležitosti, nakoľko i bez výhry si z toho odnesú mnoho zážitkov. Samotná výhra je už len čerešničkou na torte. Päť najlepších tímov absolvuje kompletne sústredenie a školenie špeciálnych tímov za účasti svetových vedeckých kapacít na zámku v Smoleniciach.

A pýtate sa, čo je výhra? Trojčlenný tím, ktorý vyhrá prvé miesto, pôjde na expedíciu do prapôvodných lesov v horách tigrov v Indii. Zazijú mesiac v prírode a naučia sa terénnu biológiu. Budú môcť prejsť himalájskymi lesmi, stopovať tigra, uvidia Nepál a mnoho ďalšieho.

I keď samotná výhra nie je dôvodom, prečo sme do tohto projektu išli, nemôžeme poprieť, že nás skutočne láka a vynaložíme všetko naše úsilie, aby sme sa umiestnili na dobrých priečkach.

Škola in OUT

Unikátnosťou tohto projektu je možnosť vzdelávania sa aj počas ťažkých pandemických opatrení. Práve preto sme sa rozhodli zapojiť našu školu do takéhoto typu projektu. Žiaci získajú veľké množstvo nových zážitkov, nadobudnú nové praktické zručnosti.

Počas rôznych vyučovacích hodín budú v exteriéri prebiehať zaujímavé hodiny, plné bádania. Cieľom je, aby žiaci chodili do školy pravidelne a s chuťou.

Budeme sa snažiť vychovať mladých zručných ľudí, ktorí budú okolitú prírodu vnímať s láskou a úctou.

Domestikácia zvierat v minulosti

Napadlo vám niekedy, ako sa dostali zvieratá k nám na Slovensko? Ako sa z voľne žijúcich zvierat stali naši domáci maznáčikovia či rôzne druhy na chov? Zdomácnenie zvierat bolo vždy charakterizované ako úžitok, ktorý človek získaval (mäso, vlna, mlieko alebo určitá forma zábavy). Ľudia domestikáciou zvierat veľmi pomohli v histórii rozvoju celkovej spoločnosti, vedy a kultúry.

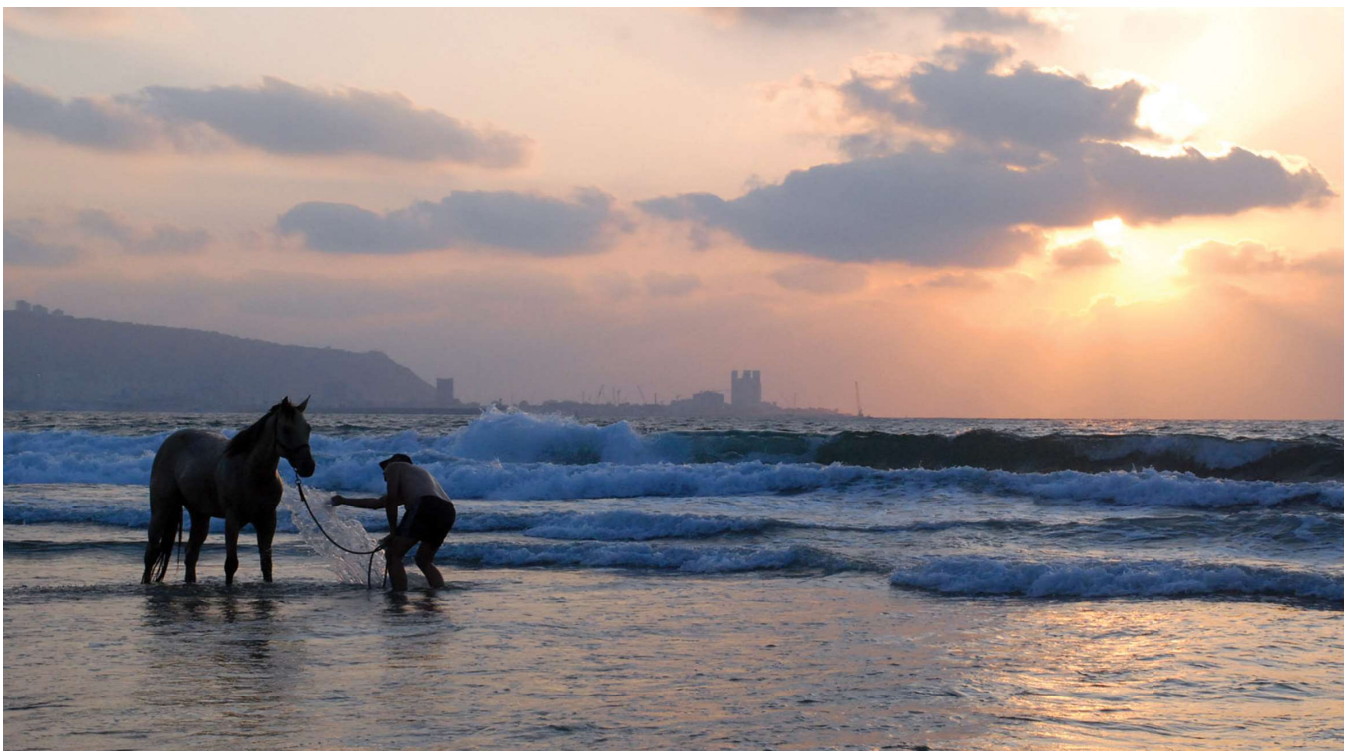
Medzi úplne prvé miesta, kde prebiehala domestikácia a voľne žijúce zvieratá si ľudia začali zdomácnovať, boli na územiach vtedajšej Mezopotámie, na územiach terajšieho Iraku a Iránu. V Európe sa začali ako prvé zvieratá zdomácnovať svine, hlavne v období stredoveku. Bolo známe, že sviňa domáca sa vyvinula zo svine divej, ktorá patrila do obdobia neolitu a taktiež patrila medzi najvýznamnejšie domestikované zvieratá. Tak ako teraz ani v minulosti chov sviň a získavanie požadovanej váhy pri výkrme nebol náročný. Svine pásli v kráľovských lesoch a na cirkevných majetkoch.

Dravé vtáky zohrávali tiež veľmi dôležitú úlohu v stredovekej Európe. Stredoveká šľachta rada trávila voľný čas na poľovačkách a využívala dravé vtáky na lov, kde tvorili rovnocennú zložku so psami. Lov s dravými vtákmi sa rozšíril v Európe okolo 5. storočia. Tento „trend“ prišiel do Európy z Ázie a v 17. storočí to bolo už rozšírené takmer po celom svete. Poľovalo sa hlavne so sokolmi, a to hlavne na otvorených priestranstvách, kde psy mali vyplašiť zver a cvičené dravé vtáky ju následne ulovili. Sokolarstvo sa chápalo ako zábava a šport, preto to ľudia v minulosti brali ako dobre strávený čas.

Ďalším najvýznamnejším zdomácneným zvieratom, ktorý je aj súčasťou našich pribytkov, je pes. Pes sprevádza človeka takmer počas celej evolúcie človeka. Prechodil s človekom celú Zem už od nepamäti, vždy bol dobrým sluhom, pomáhal pri lovení, chránil človeka pred votrelcami a strážil jeho majetok. Pes je nielen prvé domestikované zviera, ktoré sa podarilo človeku zdomáčniť, ale aj prvé zviera, ktoré človek cielene choval. Za najstaršie plemeno psa je považovaný pes močiarny a vlk dravý. Posledné štúdie ukazujú, že tieto dve plemená môžu mať európsky pôvod. Avšak podľa teórie Gregorého Aclanda, nie človek domestikoval psa, ale pes domestikoval človeka. Pes sám urobil prvý krok, k človeku sa priblížil iba kvôli potrave, ktorú získaval z odpadkov od človeka.

Myslím si, že sa stretávame v každodennom živote s rôznymi zvieratami v našom okolí a možno sme sa nikdy nezamýšľali nad tým, odkiaľ to zviera pochádza. Domestikácia bola veľký krok pre ľudstvo a ako môžeme vidieť, využíva sa dodnes. Tento proces prebieha hlavne vďaka symbióze medzi človekom a zvieratom a ich schopnosti žiť spolu.

Paulína Tonkovičová 3.BA

Predstavujeme...

Rozhodla som sa požiadať o krátke interview jedného z pánov učiteľov našej školy, a to pána učiteľa Mgr. Bohumila Kerna, ktorý u nás učí prvý rok.

1. Pán učiteľ, povedali by ste nám, prosím, niečo o sebe? Kde ste študovali? Ako dlho ste učiteľom? Aké predmety vyučujete, poprípade aké ste vyučovali v minulosti?

Študoval som na Slovensku. V roku 1993 som získal titul BSBA na americkej škole City University, v Trenčíne. Následne som vyštudoval odbor biológia – anglický jazyk na Univerzite Matej Bela v Banskej Bystrici. To bolo v roku 1999. Po skončení vysokej školy som začal prednášať na City University /mojej prvej „alma mater“, ktorá sa medzičasom premenovala na Vysokú školu manažmentu, kde som pôsobil až do roku 2018. Začal som s výučbou predmetov v anglickom jazyku (Oral Communication for Managers, Critical Thinking, Introduction to Philosophy, Introduction to Psychology, English Composition) a neskôr pokračoval s ich výučbou aj v slovenčine. Od roku 2007 som k tomu pridal aj výučbu španielskeho jazyka.

2. Čo Vás najviac motivovalo stať sa učiteľom? Lákalo Vás toto povolanie vždy?

Moja motivácia k učiteľstvu viedla cez lásku k predmetom, ktoré som študoval na vysokej škole – obzvlášť k biológii. Neviem, či som „typický“ učiteľ, no som verbálne založený, domnievam sa, že mám pomerne solídne vyjadrovacie schopnosti a tiež rád druhým veci vysvetľujem. Ak k tomu všetkému som tiež poriadne zvedavý!

3. Ako by ste z hľadiska vlastnej spokojnosti hodnotili učenie na našej škole? Mohli by ste nám povedať, čo považujete za také najvýraznejšie pozitíva, prípadne i negatíva? Zdá sa Vám byť naša škola niečím výnimočnou?

O našej škole som sa dozvedel asi pred 8 rokmi, kedy som tu poskytol asi 3 prednášky študentom biológie

a anglického jazyka. Vtedy som pôsobil na Vysokej škole manažmentu, ktorá určitý čas spolupracovala s našou školou v oblasti „hostujúcich“ učiteľov a návštev študentov na odborných prednáškach v Trenčíne. Keď som prvý raz (minulý rok) vstúpil do priestorov školy, vedel som, že si tu rýchlo zvyknem. Hneď v aule sa totiž nachádzajú dve z mojich veľkých lások – piano a stolný tenis. Okrem toho nesmierne obdivujem vrelý a obetavý prístup mojich kolegov k Vám študentom. Pozitívom pre mňa je aj spoločná zborovňa pre 22 ľudí! Pedagogický zbor vidím ako súdržný kolektív dobrodusných ľudí. Či vnímam nejaké negatíva? Áno, ale sú v menšine. Preto si ich zatiaľ ponechám pre seba

Túžim, aby naša škola bola výnimočnou aj preto, že som tu ja. A to hovorím s úsmevom, no zároveň s plnou vážnosťou!

4. Aký je Váš názor na dištančnú formu štúdia v čase pandémie? V čom vidíte jej najväčšie problémy?

Prichádzam z prostredia, kde sme disponovali tými najpokročokejšími technickými zariadeniami na online výučbu (platformy ako sú Moodle, Blackboard, interaktívne tabule, profesionálne nahrávacie a strihacie štúdio, atď..). Aj napriek tomu som presvedčený, že prezenčná forma štúdia je nenahraditeľná. Je to práve vďaka sociálnemu rozmeru a vzťahovej a neverbálnej zložke vyučovacieho procesu, ktoré sa v prostredí „online“ len ťažko nahrádzajú. Na druhej strane si uvedomujem, že nikdy predtým nebolo samoštúdium také ľahké a pohodlné, ako práve dnes. Veď len zo sledovania YouTube, TED talks, atď' ... by človek pomaly dokázal získať doktorát v nejakom teoretickom odbore. Pre mňa ako

vyučujúceho je vyučovanie prostredníctvom online štruktúrovanejšie, s minimom rušivých elementov (pokiaľ, pravda, práve nespadne internet). V predmetoch a oblastiach v ktorých vynikám, som sa vycibril práve vďaka samoštúdiu. Školy mi poskytli len akýsi počítačový impulz, alebo základný rámec znalostí. Samozrejme, študenti s menšou vnútornou disciplínou a slabšou mierou koncentrácie sú online štúdiom znevýhodnení. A rovnako sú znevýhodnení tí, ktorí svoju motiváciu k štúdiu čerpajú z kolektívu. Takýchto študentov je mi skutočne ľúto.

5. Pán učiteľ, prezradíte nám niečo o svojich záľubách? Čo najradšej robíte vo voľnom čase?

Medzi moje záľuby patrí hudba a rekreačný šport. Pravidelne sa venujem stolnému tenisu a volejbalu. Doma mám od minulého roka hrazdu, takže som fas-

cinovaný aj kalastenikou. Časť mojej pracovne doma tvorí mini-nahrávacie štúdio s elektronickým klavirom, akustickou gitarou a ostatnou aparátúrou. Okrem toho mám veľkú knižnicu, ktorú si pravidelne dopĺňam zakúpenými knihami z domácich a zahraničných kníhkupectiev. Milujem zoológiu, fyziológiu a výživu. K zdravej výžive mám veľmi blízko – od svojich šiestich rokov som vegetarián a posledných 28 rokov som prednášajúcim lektorom občianskeho združenia Život a zdravie. Absolvoval som doplnkové štúdium humánnej výživy v USA.

6. Chceli by ste na záver niečo odkázať alebo poradiť nám študentom?

Dávajte si na mňa pozor!!

Pán učiteľ, ďakujem Vám, za Vašu ochotu aj odpovede a prajem všetko dobré v práci i osobnom živote.

Chvilka s literatúrou

Najslávnejší Shakespearov sonet všetkých dôb je založený na jednoduchej rétorickej figúre (anafora), spočívajúcej v 10-násobnom opakovaní spojky jak/ako. Obvykle je nazývaný aj „hamletovským sonetom“, pretože obsahuje mnohé významové ozveny Hamletovho monológu o bytí a nebytí. Verš 66 je zrejme narážkou na alžbetínsku a jakubovskú divadelnú cenzúru a naberá špecifický politický význam pri všetkých totalitných režimoch. Je však dôležité podotknúť, že tento sonet má platnosť v každej dobe, len s premenami doby sa trochu mení jeho význam. Zaujímavá je aj rétorická výstavba: celkom 11 dôvodov na samovraždu je v závere zamietnuté jediným jedným, zato najdôležitejším – ostať s milovanou osobou. Neopustiť ju. To je najdôležitejšie! (Martin Hilský, 1992)

66. Sonet- William Shakespeare

Tired with all these, for restful death I cry:
As to behold desert a beggar born,
And needy nothing trimmed in jollity,
And purest faith unhappily forsworn,

And gilded honour shamefully misplaced,
And maiden virtue rudely strumpeted,
And right perfection wrongfully disgraced,
And strength by limping sway disabled,

And art made tongue-tied by authority,
And folly, doctor-like, controlling skill,
And simple truth miscalled simplicity,
And captive good attending captain ill.

Tired with all these, from these would I be gone,
Save that to die, I leave my love alone.

Sonet 66 – preklad Lea Pálešová, 1.BB

Unavený týmto všetkým o spravodlivú smrť prosím,
česť nech nie je za chudobnú považovaná
a potrebná ničota vytrhnutá z veselosti
a tá najčistejšia nádej nešťastne pošliapaná.

A tolká česť tak nechutne zneuctená,
a panna tak nechutne znásilnená,
a bezchybnosť zneužitá,
a sila po krokoch ochabnutá.

A umenie zastreté autoritou,
a hlúpa, profesionálna manipulácia,
a jednoduchá pravda pomýlená so sprostosťou,
a zajaté dobro ako choroby kapitána omámia.

Unavený všetkým, rád ich opustím,